

БІАТЛОН (від лат. *bis* — двічі та грец. *άθλον* — змагання, боротьба) — зимове двоборство: лижні перегони на 20 км зі стрільбою (лежачи і стоячи) по цілях з малокаліберної гвинтівки (до 1976 — з бойових карабінів). Як олімп. вид спорту Б. зародився у 20-х рр. 20 ст. у країнах Європи, прототипом були лижні перегони патрулів. 1948 засн. Міжнар. федерацію сучас. п'ятиборства і Б., від 1993 — самост. Міжнар. союз Б., від 1998 — Міжнар. федерація Б. Від 1958 щорічно проводяться міжнародні змагання з Б., зокрема на Кубок світу і за звання чемпіона світу. До програми зимових Олімп, ігор змагання з Б. вперше увійшли 1960 (брали участь чоловіки на трасах 10 і 20 км та в естафеті 4 x 7,5 км; від 1992 — жінки на трасах 7,5 і 15 км та в естафеті 4 x 7,5 км).

В Україні спорт. змагання з лиж. гонок на 10 км зі стрільбою вперше організовано 1928 за програмою 2-ї Всеукр. зимової спартакіади. Першим переможцем став М. Кисіль. 1957 в Україні відбувся 1-й чемпіонат з Б. на дистанції 20 км. Того ж року чол. команда біатлоністів України взяла участь у 1-му чемпіонаті СРСР з Б. (жін. команди — від 1979). Першим серед укр. учасників змагань з Б. на зимових Олімпійських іграх (м. Гренобль, Франція, 1968) був *І. Суворовцев*. На 12-х зимових Олімп, іграх в Іннсбруці (1976, Австрія) *І. Бяков* у складі збірної команди СРСР в естафеті 4 x 7,5 км виборов золоту медаль. На першостях світу з Б. у 1984–88 *Т. Чернишова* здобула 7 золотих медалей, 1986 *Н. Белова* стала переможницею чемпіонату світу в естафеті 4 x 7,5 км і срібний призеркою у спринтер. гонці на 7,5 км. На Всесвіт. універсіаді 1989 у Болгарії *І. Корчагіна* здобула золоту медаль в естафеті 4 x 7,5 км. На 7-й зимовій Спартакіаді народів СРСР 1990 збірна команда України з Б. виборола золоті медалі. Серед багатораз. переможців міжнародних змагань, чемпіонів і володарів Кубка СРСР — *П. Бруєнко*, *В. Карленко*, *О. Растопін*, *В. Могиленко*, *Т. Дальний*. До 1991 в Україні організації всіх видів лижного спорту, зокрема й Тех. комітет з Б., входили до Федерації лижного спорту СРСР. 1991 створ. самост. Федерацію Б. України, яка 1993 вступила до Міжнар. союзу Б. 1994 на 17-х зимових Олімпійських іграх у Ліллегаммері (Норвегія) біатлоністи України виступили самост. командою у складі *О. Петрової*, *О. Зубрилової*, *В. Цербе*, *М. Сколоти*, зайнявши в естафеті 4 x 7,5 км 5-е м.; у спринтер. гонці на 7,5 км *В. Цербе* здобула бронзу. На чемпіонаті Європи 1995 (м. Ле-Гранд Борнанде, Франція) *Н. Лемеш* у гонці на 15 км здобула срібло; у естафеті 4 x 7,5 км команда у складі *Т. Дольного*, *В. Джими*, *Р. Лисенка*, *Р. Звонкова* посіла 3-є м.; у естафеті 3 x 7,5 км *В. Цербе*, *Т. Водоп'янова* та *Н. Лемеш* здобули срібні медалі. На чемпіонаті світу 1996 нац. жін.

команда України з Б. у команд. гонці на 7,5 км здобула срібні, а в естафет. гонці 4 x 7,5 км — бронз. медалі; в особистій гонці на 15 км *О. Петрова* завоювала бронз. медаль. На розиграші Кубка світу 1997 (м. Антерсельве, Італія) біатлоністки України *Т. Водоп'янова*, *О. Зубрилова*, *І. Корчагіна*, *В. Цербе* у команд. гонці на 7,5 км вибороли 3-є м., в особистій гонці на 15 км *Т. Водоп'янова* була першою. На Всесвіт. зимовій універсіаді 1997 спортсмени України в естафет. гонках 4 x 7,5 км з Б. завоювали срібні медалі, у змаганнях з лиж. перегонів — 2 бронзові. На чемпіонаті світу 1997 (м. Осрблі, Словенія) *О. Зубрилова* в особистих гонках на 7,5 і 15 км, а також у гонці переслідування на 10 км завоювала 3 срібні медалі. У команд. гонці на 7,5 км *О. Зубрилова*, *О. Петрова*, *Т. Водоп'янова* і *В. Цербе* зайняли 3-є м. На 18-х зимових Олімпійських іграх 1998 у Нагано (Японія) *О. Петрова* в гонці на 15 км виборола срібну медаль, команда біатлоністок України (*О. Петрова*, *О. Зубрилова*, *Т. Водоп'янова*, *В. Цербе*) в естафет. гонці 4 x 7,5 км була п'ятою. На чемпіонаті світу 1999 (м. Контполахті, Норвегія) *О. Зубрилова* здобула золоті медалі в індивід. гонці на 15 км, мас. старті на 12,5 км та гонці переслідування, у спринті - бронзову; *О. Петрова* в гонці на 12,5 км завоювала срібну медаль. У 2000 біатлоністки України впевнено увійшли до числа 3-х найкращих команд світу з Б., чол. нац. команда України з Б. — до 20-ти найкращих команд світу. На чемпіонаті Європи 2001 в Італії *О. Яковлева* здобула золоту медаль на дистанції 15 км і бронзову в естафеті 4 x 7,5 км. На 20-й Всесвіт. зимовій універсіаді 2001 (м. Закопане, Польща) команда у складі *О. Хвостенко*, *О. Яковлевої*, *Т. Рудь* у естафет. гонці 3 x 7,5 км здобула бронзові медалі. 2001 на чемпіонаті світу (м. Поклюк, Словенія) *О. Зубрилова* та *О. Петрова* здобули бронзу у гонці на 15 км; в естафеті 4 x 7,5 км команда біатлоністок у складі *О. Зубрилової*, *Н. Лемеш*, *Т. Водоп'янової*, *О. Петрової* посіли 3-є м. Переможцем чемпіонату Європи 2002 (м. Контіолохті, Фінляндія) став *А. Дериземля*. Золоті призери чемпіонату Європи 2003 (м. Форні-Альвотрі, Італія) — *О. Коробейников* (спринт 10 км), *А. Дериземля* (гонка переслідування) та *О. Біланенко* (індивід. гонка на 20 км); срібло здобула *О. Петрова* у гонці на 15 км. Індивід. змагання з Б. проводяться також серед спортсменів-інвалідів на Параолімп. іграх. Чоловіки та жінки проїжджають 3 кола по 2,5 км, двічі зупиняючись на полі стрільбища, де розташ. 5 мішеней (гвинтівки знаходяться на місці стрільбища). Спортсмени з вадами зору виступають разом із лідером і стріляють зі спец. гвинтівки лазер, променем по звук. мішенях, орієнтуючись на тональність звуку. На Параолімп. іграх *С. Трифонова*

була бронзовий призеркою (1998, м. Наґано; 2002, м. Солт-Лейк-Сіті, США) та *О. Юрковська* — срібною (2002, м. Солт-Лейк-Сіті). Від 1997 укр. спортсмени-інваліди беруть участь і у розиграші Кубка світу.

Рекомендована література

1. Мулик В. В. Многолетняя подготовка в биатлоне. Х., 1999.

С. К. Фомін

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Біатлон / С. К. Фомін // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-41890>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).